

Sisäministeriö
kirjaamo@intermin.fi

Viite: lausuntopyyntö 22.2.2016, SMDno-2014-1619

TYÖRYHMÄN SELVITYS PELASTUSTOIMEN AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTOON JOHTAVAN PÄÄLYSTÖKOULUTUKSEN SIIRTÄMISESTÄ SAVONIA-AMMATTIKORKEAKOULUSTA POLIISI- AMMATTIKORKEAKOULUN VASTUULLE

Sisäministeriön pelastusosasto on pyytänyt Suomen Palopäälystöliiton lausuntoa työryhmän selvityksestä pelastustoimen ammattikorkeakoulututkintoon johtavan päälystökoulutuksen siirtämisestä Savonia-ammattikorkeakoulusta Poliisiammattikorkeakoulun vastuulle. Suomen Palopäälystöliitto on tutustunut lausuntopyyntömaterialiin ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

Sisäministeriö asetti 23.10.2014 työryhmän selvittämään pelastustoimen ammattikorkeakoulututkintoon johtavan päälystökoulutuksen siirtämistä Savonia-ammattikorkeakoulusta Poliisiammattikorkeakoulun vastuulle.

Työryhmän tehtävänä oli selvittää siirron vaatimat lainsäädännön, hallinnon ja rahoitusjärjestelmän muutostarpeet, arvioida siirron hyödyt ja haitat sekä tehdä esitys siirron edellyttämistä toimenpiteistä. Työryhmän työn tavoitteena oli turvata pelastustoimen ammattikorkeakoulutasoisen koulutuksen taloudelliset toimintaedellytykset sekä jatkuvuus siirtämällä vastuu koulutuksesta Poliisiammattikorkeakoululle.

Työryhmä esittää, että sisäministeriö käynnistäisi pikaisesti lainsäädäntöhankkeen pelastustoimen ammattikorkeakoulututkinnon siirtämiseksi Savonia-ammattikorkeakoulusta Poliisiammattikorkeakoulun vastuulle sekä esittäisi rahoituksen siirtoa vuoden 2017 talousarvioesityksessään (Työryhmän selvitys, 17.2.2016).

Työryhmän ehdotus pelastustoimen ammattikorkeakoulututkintoon johtavan päälystökoulutuksen siirtämisestä Savonia-ammattikorkeakoulusta Poliisiammattikorkeakoulun vastuulle on kannatettava. Siirrolla saavutettavia yleisiä etuja olisivat mm. pelastustoimen päälystön ammattikorkeakoulutasoisen koulutuksen kytkeminen vielä aiempaa paremmin hallinnonalan strategiseen ja operatiiviseen toimintaan tulevia laajoja uudistuksia ja muutosprosesseja tukien, sisäisen turvallisuuden koulutusalan yhteistyömahdollisuuksien aiempaa parempi hyödyntäminen opetuksessa ja TKI-toiminnassa sekä operatiivisen toiminnan arkipäiväisen ja hyvin toimivan viranomaisyhteistyön toteuttaminen myös opetuksessa ja oppimises-

sa. Lisäksi opetuksellista yhteistoimintaa voitaisiin kehittää esimerkiksi toiminnallisten harjoitusten ja palonsyöntutkinnan sekä onnettomuus- ja kriisiviestinnän sekä turvallisuussuunnittelun osalta.

Siirto Savonia-ammattikorkeakoululta Poliisiammattikorkeakoululle on perusteltavissa pelastus- ja turvallisuusalan tulevaisuuden ja yleisen edun nimissä. Viranomaisyhteistyön vahvistamiseen on selkeä tarve. Meneillään olevat KEJO- ja ERI-CA-hankkeet ovat tästä osoituksena. Savonia-ammattikorkeakoulu on alueellinen yleisoppilaitos, ja se ei sellaisenaan ole paras mahdollinen alusta sisäisen turvallisuuden keskeiselle valtakunnalliselle oppilaitokselle.

Koulutusvastuun siirrossa on otettava huomioon nykyisten oppilaiden mahdollisuus suorittaa aloittamansa tutkinto loppuun insinööritutkintona. Työryhmän esityksen mukaan tutkinnon nimi muuttuisi samassa yhteydessä insinööritutkinnosta (AMK). Ehdotusta tutkintonimikkeen muuttamisesta pidetään kannatettavana. Suomen Palopäälystöliitto yhtyy työryhmän näkemykseen, jonka mukaan pelastusalan päälystötutkinnon tulevaisuus olisi taloudellisesti vakaampi, jos tutkinnon rahoitus tulisi suoraan sisäministeriön budjetista. Tällöin tutkinnon sisällön ja resurssien ohjaus tapahtuisi saman organisaation toimesta.

Pelastustoimen nykyinen korkein koulutus tulee jatkossa entistä selkeämmin suunnata sisäisen turvallisuuden, onnettomuuksien ehkäisyn, pelastustoiminnan johtamisen, viranomaisyhteistyön, hallinnon ja johtamisen suuntaan. Samalla on arvioitava syventäviä opintoja moduuleina. Uudistuksen yhteydessä tulee ehkäistä koulutukselliset umpiperät rakentamalla rinnakkaisia ja syventäviä koulutuspolkuja aina tohtoritutkintoon asti ja mahdollistaa elinikäinen oppiminen.

Täydennyskoulutustarpeisiin ja pelastusalan jatkokoulutusmahdollisuuksiin tulee kiinnittää huomiota. Poliisiammattikorkeakoulun pelastusalan alemmista korkeakoulututkinnoista tulee varmistaa pääsy ylemmän korkeakoulutason tutkintoihin sekä tieteellisiin ja ammatillisiin jatkotutkintoihin, jotka vaikuttavat työelämään sijoittumisen ohella koulutuksen houkuttelevuuteen ja siitä täytyy huolehtia tässä muutoksessa.

Täydennyskoulutuksessa on tärkeää hyödyntää vastaisuudessaakin pelastusalan järjestöjen roolia ja osaamista erityisesti seminaari- ja opintopäivätyyppiseen opetukseen. Lisäksi tulee huolehtia tutkimus- ja kehittämistoiminnan edistämisestä yhteistyössä paitsi ammattikorkeakoulujen, yliopistojen ja tutkimuslaitosten, myös pelastuslaitosten ja muiden pelastustoimen toimijoiden kanssa.

Poliisiammattikorkeakoulun ohella tulee tarkastella jatkossa laajemminkin yhteistyötä eri oppilaitosten ja alan valtakunnallisten järjestöjen kanssa, joista löytyy asiantuntemusta mm. johtamisesta, lainopista, rakennustekniikasta, viestinnästä ja ensihoidosta. Oppisisältöjen kehittämistyön lähtökohtina tulee kuitenkin olla arvio nykyisen tutkinnon työelämävastaavuudesta ja osaamisvaatimuskartta, joka perustuu työelämän tämän hetken ja tulevaisuuden tarpeisiin. Siirrettäessä järjestämisvastuuta tulee samalla ottaa huomioon opetussisällön uudistaminen, jossa on otettu huomioon myös työnantajarooliin valmentaminen.

Uudistuksessa uhkana voi olla, että Poliisiammattikorkeakoulun muiden tutkintojen rinnalla palopäälystötutkinto jää vähäisemmälle huomiolle ja joutuu joutumaan resursoinnissa ja opetussisältöjen suunnittelussa poliisin tutkintojen hyväksi. Tällä olisi potentiaalisesti vakavat vaikutukset pelastustoimelle, jonka merkittävä osa päälystöstä koulutetaan kyseessä olevalla tutkinnolla. Sisäministeriön tulisi kiinnittää erityistä huomiota palopäälystötutkinnon erityisaseman huomioimiseksi ja resursoimiseksi. Kun päälystökoulutus siirretään Poliisiammattikorkeakoulun vastuulle, tulee opetussisällön vastuun säilyä pelastustoimella.

Mahdollisella koulutusuudistuksella ei saa vaarantaa pelastustoimen arvopohjaa ja kansalaisten näkökulmaa pelastustoimen auttajaroolista; pelastustoimi poikkeaa poliisitoimesta mm. siinä, että sillä ei ole aseita käytössä. Vaikka sisäinen turvallisuus on yhteinen nimittäjä, eri toimijoiden väliset luontaiset roolit, toimivaltuudet ja niiden opettaminen tulee muistaa.

Uudistuksen yhteydessä tulee varmistaa, että pelastustoimella on riittävän vahva edustus Poliisiammattikorkeakoulun hallituksessa. Tämä on välttämätöntä, jotta pelastustoimen kannalta olennaisen opetuksen edunvalvonnallinen rooli Poliisiammattikorkeakoulun uudessa koulutuksellisessa tehtävässä kyetään toteuttamaan. Kyseeseen tulee esimerkiksi opetussuunnitelmasta ja opiskelijavalintojen perusteista päättäminen. Siirrossa tulee myös sopia erikseen oppilaitosten välisestä yhteistoiminnasta. Sovittavia asioita tässä yhteydessä ovat mm. opetussuunnitelman valmisteluvastuun jääminen Pelastusopistolle.

Esityksen mukainen muutos edistää ja vahvistaa sisäisen turvallisuuden osaamista sekä lisää mahdollisuuksia viranomaisten välisen yhteistoiminnan kehittämiseen. Muutos mahdollistaa nopeamman reagoinnin yhteiskunnan muutoksiin ja alan sisäisiin kehittämistarpeisiin sekä varmistaisi strategisten linjausten mukaisen kehittämistoiminnan resursoinnin.

Ammattikorkeakoulujen perusrahoitusta on viime vuosina pienennetty, mikä on omiaan uhkaamaan Pelastusopiston mahdollisuuksia koulutuksen laadun ylläpitämiseksi. Siten Suomen Palopäälystöliitto yhtyy työryhmän näkemykseen, jonka mukaan rahoituksen siirto sisäministeriön talousarvioon sekä koulutuksen rahoituksen poistuminen yleisen ammattikorkeakoulujen rahoituksesta annetun lain piiristä toisi suurempaa vakautta kuin nykyinen järjestelmä. Ennen lopullista siirtoa ja lainsäädäntöön liittyviä muutoksia siirron tarvitseman rahoituksen siirto opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalta sisäministeriön hallinnonalalle tulee varmistaa. Näin voidaan turvata koulutusohjelman rahoituksen sujuvuus ja riittävyys.

Yhteistyöterveisin

Suomen Palopäälystöliitto – Finlands Brandbefälsförbund ry

Jari Sainio
puheenjohtaja

Ari Keijonen
toiminnanjohtaja